UBND TỈNH THANH HOÁ
SỞ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG

Số: 1159/STNMT-BVMT
V/v hướng dẫn kỹ thuật xử lý môi trường do Dịch tả lợn Châu Phi.

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Thanh Hoá, ngày 18 tháng 3 năm 2019

Kính gửi: Chủ tịch Ủy ban nhân dân các huyện, thị xã, thành phố.

Thực hiện Công điện khẩn số 02/CĐ-UBND ngày 24/02/2019 của Chủ tịch UBND tỉnh về việc triển khai đồng bộ các giải pháp cấp bách khống chế bệnh Dịch tả lợn Châu Phi; Công văn số 2449/UBND-NN ngày 05/3/2019 của UBND tỉnh về việc tập trung chỉ đạo, thực hiện quyết liệt các biện pháp phòng, chống Dịch tả lợn Châu Phi. Để đảm bảo công tác xử lý môi trường khi dịch bệnh xảy ra, nhằm giảm thiểu đến mức thấp nhất nguy cơ bùng phát dịch bệnh và ô nhiễm môi trường trên diện rộng, Sở Tài nguyên và Môi trường đề nghị UBND các huyện, thị xã, thành phố chỉ đạo các phòng chuyên môn và UBND các xã, phường, thị trấn thực hiện tốt các nội dung sau:

1. Đối với các huyện, thị xã, thành phố chưa phát sinh dịch bệnh:

- Chỉ đạo UBND các xã, phường, thị trấn phát động toàn dân trong địa bàn vệ sinh đường làng, ngõ xóm, khơi thông cống rãnh, phát quang cây cỏ xung quanh nhà, chuồng nuôi, nhà xưởng...; quét dọn, thu gom phân thải về hầm biogas để xử lý; thu gom phân và chất độn chuồng trại chăn nuôi về khu vực lưu giữ, ủ phân, đảm bảo thời gian ủ tối thiểu 30 - 40 ngày, tuyệt đối không sử dụng phân tươi trực tiếp để bón cho cây trồng; rải vôi bột xung quanh chuồng trại và những nơi ẩm thấp; định kỳ phun hoá chất tiêu độc, khử trùng toàn bộ khu vực chuồng trại và dụng cụ chăn nuôi, máy móc và phương tiện vận chuyển;

- Hướng dẫn cho các hộ chăn nuôi xây dựng hàng rào, ranh giới cách ly giữa khu vực chăn nuôi với bên ngoài, lối ra vào khu vực chăn nuôi phải có hố sát trùng; tiêm phòng đúng quy trình kỹ thuật, đúng liều lượng cho toàn bộ đàn lợn; thức ăn, nước uống chăn nuôi phải đạt tiêu chuẩn vệ sinh thú y, không gây hại cho động vật và người sử dụng sản phẩm động vật;

- Khi phát hiện có ổ dịch phải kịp thời báo cáo cơ quan chức năng có thẩm quyền để có phương án dập dịch ngay, không để lây lan ra các khu vực khác;

- Tăng cường công tác tuyên truyền các biện pháp phòng chống dịch để nhân dân biết và tự giác áp dụng.

2. Đối với các huyện, thị xã, thành phố có phát sinh dịch bệnh:

2.1. Xử lý môi trường tại khu vực chăn nuôi, chuồng trại bị dịch:

Trong trường hợp phát hiện có dấu hiệu dịch bệnh tại các khu vực chuồng trại chăn nuôi, cần nhanh chóng thực hiện các biện pháp sau đây:

- Thu gom toàn bộ đàn lợn và sản phẩm gia súc đang lưu giữ, chăn nuôi trong khu vực chuồng trại đem đi tiêu hủy.

- Làm vệ sinh toàn bộ khu vực chuồng trại chăn nuôi và môi trường xung quanh;

- Phun thuốc khử trùng hoặc rắc vôi bột lên toàn bộ khu vực chứa phân, rác, thức ăn thừa, chất độn chuồng, dụng cụ thải bỏ, lưu giữ xử lý trong khuôn viên trang trại, không thải ra môi trường.

- Tiêu độc, khử trùng chuồng trại bằng thuốc sát trùng mạnh (như chlorine 5-6%, phenol, glutaraldehyde 2-4%, ophenylphenol 3-5%) phun lên toàn bộ bề mặt nền, tường, máng ăn, máng uống, trần, mái chuồng trại, các thiết bị, dụng cụ sử dụng trong chuồng trại, phương tiện vận chuyển hoặc trung chuyển.

- Thuốc sát trùng cần được phun bảo đảm làm ướt toàn bộ bề mặt vật được sát trùng (80 - 120 ml/m2 diện tích) và phun thuốc theo chiều từ cao xuống thấp, thời gian để tiếp xúc ít nhất là 24 giờ. Sau 24 giờ, dùng nước rửa sạch nền, để khô và sát trùng lại lần 2. Người phun thuốc phải được trang bị bảo hộ lao động và lựa chọn hướng gió để không gây độc cho người.

- Xử lý môi trường khu vực xung quanh chuồng trại bị dịch (trong vòng 100m từ hàng rào khu chăn nuôi): Môi trường khu vực xung quanh chuồng trại phải được phát quang, thu gom phân, rác và các phế thải khác để tiêu hủy, sau đó phun thuốc sát trùng như trên. Chú ý các khu vực nhà cửa, đường sá, nút giao thông, điểm phân phối, kinh doanh thịt lợn.

- Nước thải, nước rửa của các khu chuồng trại phải được thu gom, cô lập để xử lý qua hệ thống xử lý nước thải và khử trùng trước khi chảy vào hệ thống thoát nước chung. Nếu phát hiện ô nhiễm nguồn nước, cần báo cáo ngay với chính quyền địa phương và cảnh báo cho người dân để có biện pháp xử lý kịp thời.

2.2. Quy trình chôn lấp đàn lợn bị dịch:

- Trước khi tiêu hủy phải làm chết động vật, không được chôn sống; hạn chế tối đa vận chuyển lợn bệnh ra khỏi ổ dịch và tiêu hủy càng sớm càng tốt.

- Khu vực chôn lấp phải xa khu dân cư, bệnh xá, trường học, công trình công cộng, khoảng cách xa tối thiểu 500m. Không nên chôn quá 5 tấn lợn trong mỗi hố và không chôn ở vùng ngập nước, có mực nước ngầm thấp.

- Trong trường hợp xảy ra dịch lớn, số lượng lợn bệnh nhiều, thì không chôn lấp tại ổ dịch mà phải vận chuyển ra khỏi vùng dịch.

- Khi di chuyển lợn dịch để chôn lấp, xác lợn được xếp vào xe, phun thuốc sát trùng (chlorine hoặc glutaraldehyde) lên bề mặt đống xác trước khi vận chuyển; thùng xe chở xác lợn cần kín, không để phân, xác rơi dọc đường vận chuyển; quá trình di chuyển phải có sự giám sát của chính quyền địa phương, không để lợn bị dịch phát tán ra bên ngoài;

- Kích thước của hố chôn phụ thuộc khối lượng đàn lợn đem đi chôn. Hố chôn không rộng quá 3m, chiều sâu 1,5 - 3m (tuỳ vào mực nước ngầm), chiều dài không cố định; Tính toán kích thước hố chôn: Thể tích hố gấp 3 - 4 lần khối lượng cần chôn. Cụ thể kích thước hố như sau:

+ Chôn 1 tấn lợn (khoảng 15- 20 lợn/ hố) kích thước hố: sâu (1,5 - 2m) x rộng (1,5-2m) x dài (1,5 -2m) ;

+ Chôn 5 tấn lợn (khoảng 100- 120 lợn/ hố) kích thước hố: sâu (2 - 3m) x rộng (2,5 -3m) x dài (3 -4m);

+ Số lượng lợn được chôn lấp/hố càng lớn thì khoảng cách an toàn (cách nhà dân, nguồn nước ...) càng xa.

- Trình tự chôn lấp lợn bị bệnh được thực hiện như sau:

+ Hố được đào xong (bằng máy hoặc bằng tay), tiến hành lót vật liệu chống thấm ở đáy và xung quanh thành hố, để giảm tác động từ hố chôn tới môi trường xung quanh. Với số lượng lợn ít, hố chôn xa khu dân cư và nguồn nước, mực nước ngầm thấp và không có vật liệu chống thấm đạt tiêu chuẩn, có thể chôn xác lợn và phân rác trực tiếp sau khi đào hố.

+ Rải một lớp vôi bột (1kg/1m^2 diện tích đáy hố chôn);

+ Đổ các bao nylon chứa xác lợn xuống hố, phun thuốc sát trùng (chlorine, glutaraldehyde hoặc vôi bột trên bề mặt các bao chứa lợn); dồn đất xuống hố, nén chặt; đắp thêm đất trên mặt hố.

+ Lớp đất trên yêu cầu tối thiểu cao hơn mặt đất 60cm – 1m; rải một lớp vôi bột phủ kín bề mặt hố và phun thuốc sát trùng (nhóm chlorin, Iodine hoặc glutaraldehyde) khu vực vừa xử lý;

3. Giám sát và xử lý môi trường khu vực tiêu hủy lợn

- Phân công theo dõi, cảnh báo và thực hiện các biện pháp xử lý kịp thời ngăn chặn nguy cơ lây lan dịch bệnh và ô nhiễm môi trường:

+ Giám sát mức độ ô nhiễm mùi;

+ Giám sát mức độ ô nhiễm nguồn nước như: Độ đục, màu, độ bọt, các sinh vật sống trong nước (tảo, bèo, cá ...);

+ Giám sát hiện tượng ô nhiễm đất như: Đổi màu, lắng đọng chất thải tại các khu vực đất thấp, thực vật (chết/héo lá/đổi màu lá);

- Các biện pháp xử lý ô nhiễm khẩn cấp:

+ Nếu có hiện tượng nước chảy tràn hoặc rò rỉ từ hố chôn lấp xác lợn dịch cần đào rãnh thoát và gom nước về một nơi để cô lập, xử lý, không để ô nhiễm nước mặt, nước ngầm và đất khu vực xung quanh;

+ Nếu hố có hiện tượng ô nhiễm mùi, thực hiện ngay việc đắp thêm bờ đất bao xung quanh hố, phủ lớp vôi bột ở đáy và thành với chiều dày ít nhất 5cm; phủ lớp đất xốp để hấp phụ với độ dày ít nhất 60cm, lớp đất này có thể là đất trộn với

tro trấu/tro củi hoặc vỏ trấu/rơm rạ hoặc EM Bokashi (10 %) trộn với tro trấu/tro củi hoặc vỏ trấu/rơm rạ; đắp đất phủ dầy 20 - 30cm, nện chặt. Khi trời chuyển mưa cần thiết phải phủ bạt để tránh nước mưa chảy vào hố. Trong trường hợp xử lý mà vẫn phát hiện thấy dấu hiệu ô nhiễm, cần báo cáo với cơ quan có thẩm quyền để tìm biện pháp xử lý thích hợp./.

Nơi nhận:
- Như trên;
- Giám đốc Sở (để b/cáo);
- Lưu: VT, BVMT.

KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC

SỞ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG

Lưu Trọng Quang